

ÇOCUK VE EKOLOJİ

Doğa Temelli Bir Yaklaşım: Orman Okulu

Dr. Taşkın Taştepe

Tanım

Çocuklara/gençlere/yetişkinlere, ormanda veya ağaçların olduğu doğal bir alanda uygulamalı öğrenme deneyimleri yoluyla güven ve benlik saygısı elde etmek ve geliştirmek için düzenli fırsatlar sunan ilham verici bir süreçtir.

Dr. Taşkın Taştepe

Kuramsal Temelleri

Açık hava ortamını çocukların beceri ve yetkinliklerini geliştirmek için bir araç olarak kullanmak İskandinav geleneğidir.

Orman Okulu da çocukların doğa ile temasının çok küçük yaşlardan itibaren son derece önemli olduğunu düşünen İskandinav “Friluftsliv” felsefesinden ortaya çıkan fikirlere dayanmaktadır.

❖ “Friluftsliv” kelime olarak açık hava yaşamı (free air life) anlamına gelir ve doğada vakit geçirmenin önemine vurgu yapar.

Dr. Taşkın Taştepe

Kuramsal Temelleri

G ünümüzde Orman Okullarının giderek yaygınlaşması, 1990'ların ilk yarısında İngiltere'nin "Forest School" yani Orman Okulu ile tanışması ile gerçekleşmiştir.

- ❖ İngiltere'nin ilk Orman Okulu, bir üniversitede öğrenim gören bir grup öğrenci ve onların eğitimcilerinin Danimarka'daki bir Orman Okulunu ziyaret etmesi ve bu eğitim yaklaşımının kendi üniversitelerindeki okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocuklar için de uygun olma potansiyelini düşünmeleri sonucunda Danimarka modelinin bir uyarlaması şeklinde kurulmuştur.

Dr. Taşkın Taştepe

Kuramsal Temelleri

Orman Okulları her ne kadar farklı ülkelerde farklı isimlerle anılıyor olsa da bu yaklaşımın temelinde, erken çocukluk eğitiminin önemini vurgulayan John Amos Comenius, Jean-Jacques Rousseau, Johann Heinrich Pestalozzi, Friedrich Froebel, John Dewey, Margaret McMillan, Rudolf Steiner, Maria Montessori, Susan Isaacs'in ortaya koyduğu birçok doğa ve oyun temelli eğitim yaklaşımı bulunmaktadır.

Dr. Taşkın Taştepe

Yaklaşımın Özellikleri

Orman Okulu kavramı bir inancı/görüşü/öğretiyi temsil eder.

❖ Dolayısıyla bu kavram gerçek bir yere işaret etmemektedir.

Dr. Taşkın Taştepe

Yaklaşımın Özellikleri

Orman Okulundaki temel düşünce, çocukların doğal ortamlarda oynamaya daha fazla zaman ayırmaları için fırsatlar yaratmak ve doğal ortamlarla temas yoluyla yaşam boyu öğrenmeye ilham vermektir.

Dr. Taşkın Taştepe

Yaklaşımın Özellikleri

Alternatif bir öğrenme yaklaşımı olan Orman Okulu, özellikle erken çocukluk eğitimi ile ilişkilendirilen bir açık alan eğitim türüdür. Ancak Orman Okulu, küçük yaştaki çocuklardan özel gereksinim ihtiyacı olanlara, duygusal ve davranışsal güçlükleri olan genç ve yetişkinlere kadar çeşitli gruplarla kullanılabilmektedir.

❖ Kısacası Orman Okulu herkes içindir.

Dr. Taşkın Taştepe

Yaklaşımın Özellikleri

Alternatif bir öğrenme yaklaşımı olan Orman Okulu, özellikle erken çocukluk eğitimi ile ilişkilendirilen bir açık alan eğitim türüdür. Ancak Orman Okulu, küçük yaştaki çocuklardan özel gereksinim ihtiyacı olanlara, duygusal ve davranışsal güçlükleri olan genç ve yetişkinlere kadar çeşitli gruplarla kullanılabilmektedir.

❖ Kısacası Orman Okulu herkes içindir.

Dr. Taşkın Taştepe

Yaklaşımın Özellikleri

Orman Okulu oynamayı, keşfetmeyi ve risk almayı destekleyen, tek seferlik bir geziden ziyade sık ve düzenli ziyaretlerden oluşan uzun vadeli bir programdır.

❖ Mümkünse farklı mevsimleri de içeren uzun bir süre boyunca, aynı çocuklardan oluşan bir grupta en azından iki haftada bir kez olmak üzere düzenli olarak gerçekleştirilmektedir.

Çocuklar program kapsamında “kötü hava yoktur sadece uygun olmayan kıyafet vardır” anlayışıyla hava koşullarına rağmen günün tamamında ya da belirli bir kısmında doğal alanlara gidebilirler.

Dr. Taşkın Taştepe

Yaklaşımın Özellikleri

Orman Okulu uygulaması için gidilecek alan, çocukların okullarının yakınındaysa çocuklar alana yürüyerek ulaşabilirler.

❖ Eğer alan yürüme mesafesinde değilse alanın otobüsle gidilebilecek kısa bir mesafede olması önemlidir.

Her Orman Okulu programının başlangıç ziyaretleri, fiziksel ve davranışsal sınırları belirler ve gelecekteki programların geliştirmesinde kullanılacak ilk gözlemleri yapma olanağı sağlar.

Dr. Taşkın Taştepe

Yaklaşımın Özellikleri

Orman Okulu, çocukların doğadan doğrudan öğrenmesini destekler ve tercihen ormanlık alanlarda gerçekleştirilir. Ormanlık alanlar, çocukların ihtiyaçlarını karşılamak üzere çocuklara keşfedilecek ve araştırılacak bir çevre sunduğu için, Orman Okulu için ideal bir alandır.

❖ Ancak Orman Okulunu çayır, otlak, çiftlik, kumsal, kıyı bölgesi gibi doğal alanlarda da uygulamak mümkündür.

Dr. Taşkın Taştepe

Yaklaşımın Özellikleri

Orman Okulu çocukların; zorlukların üstesinden gelme, özgüven, bağımsızlık ve yaratıcılık becerilerini teşvik ederek bütüncül gelişimini desteklemeyi amaçlar.

❖ Ayrıca Orman Okulu, çocukların uygulamalarda yaşadıkları deneyimlerle ev/okulda yaşanan deneyimler arasında bağlantı kurar.

Dr. Taşkın Taştepe

Yaklaşımın Özellikleri

Orman Okulu, çocukların çevresi ve kendileri için uygun, daha öncesinden gerekli risk değerlendirmeleri yapılarak desteklenmiş risk almalarına imkân tanır.

- ❖ Orman Okulu kapsamında çocuklar ateş yakma ve söndürme, ateşte yemek pişirme, sığınak inşa etme, ağaçlara tırmanma, ip salıncakları kurma gibi etkinliklerde bulunabilirler.
- ❖ Ayrıca çocuklar etkinlikleri sırasında kürek, kazma, testere, bıçak gibi gerçek araçları kullanabilirler. Orman okulunda, araç gereçler ve ateş sadece çocuklar bunları kullanmak için yeterli olarak değerlendirildiğinde ve gerekli risk değerlendirmesi yapıldıktan sonra kullanılır.

Dr. Taşkın Taştepe

Yaklaşımın Özellikleri

Orman Okulu uygulamaları, mesleki olarak kendini sürekli geliştiren nitelikli Orman Okulu uygulayıcıları (liderleri) tarafından yürütülür.

- ❖ Liderlerin eğitimci olması zorunluluğu bulunmamakta; üçüncü seviye Orman Okulu yeterliliğine ayrıca, tercihen çocuklara yönelik ilk yardım eğitimi sertifikasına sahip olmaları gerekmektedir.
- ❖ Orman Okulu liderleri, çocuklara rehberlik eder; onların özsaygısı yüksek, kendine güven duyan, bağımsız ve yaratıcı bireyler olmalarını destekler.

Dr. Taşkın Taştepe

Yaklaşımın Özellikleri

Orman Okulu, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına yanıt veren çocuk merkezli bir yaklaşımı benimser.

❖ Bu yaklaşım, çocukların gelişim ve öğrenme sürecinde oyunu temel alır ve oyun sürecin ayrılmaz bir parçasıdır.

Ayrıca uygulayıcıların gözlemleri, programın önemli bir bileşenidir.

❖ Çocuklar nasıl, kiminle, ne zaman ve neyle oynayacakları ve nasıl öğrenecekleri gibi kişisel seçimler yapabilirler ve bu süreçte uygulayıcılar çocukları gözlemleyerek onların kendi öğrenmelerini yönetmeleri için teşvikte bulunurlar.

Dr. Taşkın Taştepe

Kaynaklar

- ❖ *Taştepe, T. (2021). Orman Okulu. A. Köksal Akyol, T. Taştepe (Ed.), Alternatif Eğitim Yaklaşımları.*

Dr. Taşkın Taştepe

ÇOCUK VE EKOLOJİ

Doğa Temelli Bir Yaklaşım: Orman Okulu

Dr. Taşkın Taştepe